

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 8 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrația tipografiei arhdecescane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Corespondențele sunt a se adresa la:
Redacția "Telegraful Român", strada Măcelarilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articoliile nepublică nu se impoziază.

INSETIUNILE

Pentru odată 7 or., — de două ori 12 or., — de trei ori 15 or., rândul cu litere garamond și timbru de 30 cr. pentru
șe-care publicare.

Revista politică.

Sibiu, în 27 Septembrie.

După cum am arătat cu altă ocazie dieta Ungariei a avut să se deschidă în toată forma numai astăzi. Într-adevăr cluburile diverselor partide au folosit timpul și s-au întrunit spre a se consulta între altele și despre atitudinea de observat față cu turările antisemite din țările din urmă.

În ședința cea dintâi a clubului independentilor treabă a venit la un conflict serios. Conflictul a izvorit din desbaterea despre atitudinea partidei față cu mișcarea antisemetică. Mocsary, președintul clubului, a anunțat interpellării cu scop de a interpela pe guvern pentru amenințarea Pojorului cu statul și pentru confiscării de bogați antisemite din Agria. O parte din partida — oratorul acestei părți a fost de astăzi dep. Helfy — s-a pronunțat contrari la acțiunile partidei în direcția aceasta, ca să nu se pară, că partida independentilor a favoriză mișcarea antisemetică și ar desaproba măsurile guvernului pentru suprimarea mișcării. Cât sunt de tari elementele antisemite în partida independentilor se vede din impregurarea, că cu toate espungerile lui Helfy, majoritatea partidei, deși numai în principiu, s-a declarat pentru interpellării. Asupra modului de procedere partida se va înțelege în altă ședință. Până una altă partidă se va sili că se încunguri o disparitate față în sinul ei.

Mișcările, de altă parte, după ce se desfășoară în câțiva, par a se reprezenta sau a se ivi din nou. O telegramă, care poartă datul din 7 Octombrie, spune că în Szerdahely și Nyarásd s-au spart ferești. Evrei de astăzi se vede că n-au stat cu mâini în sin, pentru că telegrama spune că agresorii au fost „trimiti acasă cu capetele sparte”. Organele administrative încă tot mai cer miliție spre suprimarea mișcărilor.

„Cestiuenea evrească” s-a desbatut și în dieta provincială a Austriei inferioare. În ședința dela 7 Oct. n. s'a pus la ordinea diley petiționea dep. Schönherer, prin care se cere regulairea cestiuenei evreiesci. Desbaterea a fost scurtă, de care ce, dieta, cu toate voturile contra două a trecut peste petiționea la ordinea diley. Schönherer însă a folosit ocazia ca se spunea în dieta, că dacă dieta nu ia la desbatere petiționea și nu cautează a da o soluție dreaptă cestiuenei, să nu se mire nimenea, „când populația și la noi (în Austria) se va apuca a o rezolue în mod violent.”

Mare sgomot a facut în presa vieneză un memorand intitulat: „Wiens militärische Bedeutung” (Insemnătatea militară a Vienei) de vice-colonelul I. Rechberger de Reckhron, la însarcinarea direcției c. r. a archivului de răsboi. Memorandum are în vedere eventualitățile, când monarchia ar fi atacată dela meașă, rezat său dela meașă-noapte. Eventualitatea din urmă, care cuprinde posibilitatea unui răsboiu cu Germania, a dispăruit foarte, din temere că ar putea strica alianța cu Germania. De aceea „D. Ztg.” a primit din cercuri competente o rectificare de cuprinsul, că memorandul nu e alt ceva decât un studiu academic și că este netast că a putut vedea publicitatea Fortificarea Vienei, prevăzută în memorand și care „D. Ztg.” promitea a combate, remâne, după rectificarea dată de cercurile competente, numai un studiu academic.

Raportul dintre Austro-Ungaria și Rusia se prezintă după diverse corespondențe ai diaforel puțin hotărît. Unele diaforel prezintă „încordat”. Aşa „Alg. Ztg.” într-o corespondență mai lungă exprimă temerea că Rusia nu se învoiesce cu anexarea definitivă a Bosniei la Austro-Ungaria, dacă nu i se va da undeva o compensație.

Regele Serbiei se află în Viena. În 12 Oct. n. va pleca de acolo și va merge la Rusia și, ca să se întâlnescă cu principalele Bulgariei, unde va fi întâmpinat cu mare solemnitate. Scrisorele care circulau diley aceste, că regale Serbiei după sosirea a casă va fi săilită a se retrage în favorul fiului său Alecsandru, se vede, că au fost numai faine alarmatoare.

Despre raportul dintre Austro-Ungaria și România așa cum în „Națiunea” următoare:

Se scrie din Bucuresci „Corespondenței din Pestă”:

Nu mai este îndoială, că o schimbare s'a operat în opinionea publică în România relativ la aprecierea relațiunilor dintre Austro-Ungaria și România, imensa majoritate a națiunei române ţine mai cu seamă a stabilitării unei relații amicale cu Ungurii, al căror instituții liberale au atâtă asemănare cu ale României și cari au atâtă interes comun cu Români, pretinând pe unde este vorba de amenințările panslavismului, jumicăluia comun. „Gazeta de Roumanie” răspundând unui articol din „Neue Freie Presse” dă în respunsul său un resumat prea interesant de ideile predominante din România. Acest ziar califică de greșită aserționarea, că starea relațiunilor României cu Austro-Ungaria ar fi ţara, și dice:

„Vor care să facă din nou alu-

sine la cestiuenea Dunării? Dar dacă organele de publicitate s'au lăsat, în ambela țără, să alunecă în retăciri de limbaj, pe care noi le am blamat și le am desaprobat, n'a fost în decursul negocierilor nimic, care să fi autorizat pe Austro-Ungaria a ne arăta neîncredere sau ostilitate. N'a fost în-

această cestiu, de căt o disidență de interes cum să întămplă pretinzenii și adesea, fără ca, cu toate acestea, să se fi deținut un singur minut dela considerație, ca și să datorez mutual și fără ca să se fi amestecat în desbatere un element, căruia

s'ar fi putut atribui un caracter strein sau particular.

„Am voi ca confratii noștri din Austro-Ungaria să nu mai primisesc așa de lesne aprejări, cari n'au nici un fondament și să fie convinși de adâncă și sincera noastră dorință de a trăi în bune și leale relații cu vecinii noștri. Noi nu vom să luăm înainte drepturile nimicu; cel mai mare interes al nostru este de a nu ne creea vrăjmași. Ne trebuie pace și liniste; avem nevoie să ne simțim asigurați pentru a duce la capăt bună organizarea interioră pe care o urmărim. Am voi noi de poftă și de plăcere să provocăm o situație care ar filipa sită de siguranță, care îndrepătând atenținea noastră în altă parte, ar face grea, dacă nu imposibilă, finta la care trebuie să se devotăm toate puterile? Teara își dă foarte bine samsa de trebuințele sale ea scie că nimic nu se cade a o distrage de la lucrare destinată aji așa străge vitorul și ea se dă acestei lăzări fară a pună la mijloc vreo găndire, fără a cugeta la vr'un scop care să nu se îndrepteze către progres, în ce privisce starea sa economică, către dezvoltarea resurselor sale inteligețiale și morale.

„Numai pentru că au bănuit la noi pe ne drept, nu vom inceta a o afirma, niște pretenții, cari nu s'au manifestat cu toate acestea niciodată niște proiecte ascunse de ambiguije politică, au respăzit în publicul țărui lor, diaforel și oamenii politici de dincolo de Carpați idei de o neîncredere, care sunt de o potrivă supărătoare și pentru ei și pentru noi.

Corespondentul diaului autografiat „Correspondance de Pest” se înșală când pretinde, la începutul scrisoarei sale, că o schimbare s'a operat în opinionea publică în România asupra aprecierilor relațiunilor între Astro-Ungaria și România.

FOITA.

O rugăciune*)

— Novelă.

De Carmen Sylva.

(Urmare.)

— O! aceasta nu-i părere de râu! — dice ea încet, întindându-i mâna, înrosindu-se cu suris. Eu sunt atât de fericit în locul lui Raoul aici! Căci densus acumă și un bărbat sfânt, care nu poate să facă decât numai bine în toată viață sa. Densus de bună seamă și atât de fericit și vesel cum n'a fost nici odată. Eu am plâns numai de bucurie.

— Sigur, — dice Tassilo, — nici n'am considerat altfel lacremile dțale, decât nisice săntări lacrime de prețenie. Credă-mă, Editho!

— El a fost totdeauna bun și evlavios, n'auță greșeli și slabiciuni ca alii oameni. Nici odată n'au văzut să fi facut ceva nepovîtriv; cănd era de față, toate părăsu schimbări în jurul lui. Nici odată nu s'a certat

cu mine, ca pruncii rēi, și totdeauna m'a apărat în potriva tuturor. Nici nu-i poti închipui, căt de bun a fost dinșul!

— Cine ar putea să fie așa de bun — în ochii dțale! — adăuse el încet.

Atunci sosi mama Edithiei, care în desert își ascăptă fizica acasă, de aceea pleacă să o caute și Tassilo se duse cu ele acasă.

Trecu câțiva timp, până când Editha prinse curgăul să intre dacă Berthala să rentors. În sfîrșit ea se sădese și cănd intră în casă, audă pași grăbiti înaintea sa, și etă că sosi și Tassilo.

— Căt de palidă esti, Editho! — exclama Berthala. Păcăt că n'ai fost cu noi; de bună seamă și-țar fi săfuit bucurie mare, vădând ceremonia sfântă. Pentru mine a fost ingrozitoare.

— Îngrozitoare! întrebă Editha, privind cu nisice ochi mari și triste spre amica sa.

— Să-l fi vădu! Era atât de palid, atât de palid că săfunt Sebastian în catedrală, cum stă legat de stelă.

A trebuit să se chinuiască grozav. Să fiștii părinți au dis că lări hirotonit mai de mult, căci din început să purtă foarte bine.

Editha privi spre Tassilo.

— Dar totuși pără că se bucură, nu-i aşa? — întrebă dânsa cu resu-

— O, da, pără atât de vesel, că Sfântul Stefan, cănd lău bătut cu pietri; și acela a vădu cerul deschis și ăngerii căntând cu arfa.

— Să fiost au florii pe altar?

— Da, aşa cred; dar Raoul era îmbrăcat cu totul în negru, par că ar fi avut cămașă de moarte; la brâu avea o funie și pe cap o mărama mare albă, etă așa. În dreapta i-ținea un baston mare.

— Un baston? — întrebă Tassilo.

— Da, acesta personifica munca, și în dreapta o luminare. și luminarea îl lumina față; aceasta pără întocmai, ca și cănd luceara s'ar fi vădu în față lui glorificată, și fără trup, — atât de străvechi fu aceea.

Editha scoase un suspin cu plânsul scurt.

— Dar apoi — continua Berthala, episcopul începând să vorbească și-i-a dis să se examineze încă odată serios dacă era târta a primă asupra și sarcina grea; incă e liber, poate alege; dar din ora aceasta va fi mort pentru lume, pentru si și, pentru sine însuși; el va apărține numai lui Dumnezeu; dacă simte puterea facea un pasi înainte.

Berthala se opri și aruncă în ascuns o privire spre Editha.

— Si apoi? — întrebă aceasta.

— Si apoi, urmă Berthala, — el își ridică ochii spre ceru și făcu un pas înainte; după aceea căru cu fața la pământ ca un mort și remase zâncând așa. și episcopul și totu preotii și toti credincioșii îngemunchiați, și ti spui era atât de mare tăcere în biserică, incă oamenii mă anghiră cum plângăme.

Si apoi? — întrebă Editha, pe când lacramile i se surseră încet pe obrajii.

— Apoi episopul a facut spre el semnul crucii și dice ca credincioșii să se roage pentru el, care să jertfie în mărire lui Dumnezeu.

*) Familia.

Nici o schimbare nu s'a operat la noi; am apreciat în totdeauna valoarea bunelor raporturi, ce trebuie să întreținem cu vecinii nostri, și dacă am susținut și susținem drepturile noastre în cestiuarea Dunărei, aceasta nu vrea să dică, că vom să înăspriam acele raporturi cu Austro-Ungaria.

Depinde, dar de cabinetele din Viena și din Buda-Pesta de a face să dispare dintr-ei și noi ori-ori motiv de nemulțumire. Cât pentru aceea, ce ne privesc pe noi, nu am variat niciodată în opinia noastră atât asupra aprecierii relațiilor ce avem cu Austro-Ungaria, cât și asupra cestiuinei Dunărei.

Dela o vreme încoace, scrie "Telegraphul", diareile din Viena și Pesta se arată foarte ingrijite de vizitele ce au intrările în aceste din urmă timpuri suveranii din peninsula balcanică. Ele nu văd în aceste vizite de căt pregătiri pentru alianță contra Austro-Ungariei. Chiar și pe noi ne amestecă presa austro-maghiară în această alianță și vrednic de observat este, că mai ales diareile din Pesta vorbesc astăzi cu mult respect despre România. Ele nu mai dic ca altă dată că, cu un regim de hoveni pot înnecha toată armata română în Dunăre. Din contră, ele ar dori să ne vașă apropiindu-ne de Austro-Ungaria, pe care o văd amenințată de panslavism. Eacă în aderev se scrie: „P. L. în numerul dela 3 Octombrie:

„Se scie că întrevaderea ce avî de curând loc între principale, Alessandru al Bulgariei și regele Carol al României și va avea urmarea ei într-o întâlnire a principelui Bulgariei cu regele Serbiei. În genere nu se atribue o mare însemnatate acestor întâlniri ale principilor, și chiar noi credem că au drăpate aceia, cari le atribuim numai caracterul unor poliție. Faimoasa alianță a tuturor Statelor balcanice, care se vede de ani prin capetele panslavistilor turbăți, va ramanea încă pentru mulți ani numai o gogorită. Singură România n'are nici un interes de a intra în această alianță. Totuși nu suntem obișnuiți cu vede politica română mergând în totdeauna pe căile desemnate de interesele cele mai vitale ale tărei. Oare-care tradiții fatale și trufă unora din bărbați de Stat au făcut pe tinerul Stat să se strice adesea ori cu amicii lui și să se supună inamicilor lui. Dar instințele sănătoase nu se lasă să fie pentru multă vreme ingenunchiate și este foarte dreaptă speranța, că România va lăua în curând acel loc însemnat printre Statele din peninsula balcanică ce i se cuvine de drept. Pentru aceasta ea n'are trebuință de

coalitioniuni aventuroase cu Statele vecine. De altminteri, relațiunile dintre România și Bulgaria sunt de-o astfel de natură, în căt nu pot sa primească o sporire a amiciei dintre ele. Români îi consideră ca cel mai bun efect al atacului lor contra Plevnei, că a creat o Bulgaria independentă, și bulgarii din partea nu voesc să renunțe la pretensiunile lor asupra Dobrogei, asupra căreia pretendă a avea un drept mai mare ca România. Astfel dar să se îngrăjui ca pomii panslavisti să nu crească până la cer și coalitionarea Statelor din peninsula balcanică va rămâne încă pentru multă vreme nuanță o chimera."

Corespondențe particolare ale Telegrafului Roman^a

Maderat, 25 Septembrie. Petrecerea socială arangiată de inteligență română în Maderat la 22 Aug. st. în favoarea fondului scolar de aici, a reușit că se poate de bine; numai decât la terminul președintei au fost toți oaspeții adunați și cu voie bună de seara până în ziua de dimineață au petrecut. — Arangatorii după putință s-au silit săi împlini datorința astăzi, în căt caspejii s-au depărtat mulțumiti; una ce a lipsit a fost, că petrecerea trebuie să fie împreună cu o preleregere, însă de astă dată nu s'a putut, promisem însă, că la altă ocazie vom suplini și aceasta lacună. Ar fi foarte de dorit ca astfelul de petreceri sociale să se aranjeze din când în când în ferea care comună, atât pentru înmulțirea fondului scolarelor noastre confesionale, căt și pentru convenire, căci mai putem dice, că inteligență noastră e moartă. Credem și scim, că grigile și necasurile lumesci, călăciuță încăpătă aduce de preot să învețătorul acolo de căi uitate de datorințele sale cele are ca atare, și de care-ce stearse materialul nu-i concede, că se participe la alte petreceri mai înalte, căci acestea sunt împreună cu mai multe spese, noi tare credem, că petrecerile arangiate în provincie cu mai puține spese vor alunga întrăstarea și durerea din iniția fize-săcărău, și din împărtășirea ideilor se pot nasce multe lucruri bune și folosite care au nevoie comune. — În speranță că confratii nostri din comunice vecine ne vor urma și vor face și aceea, că la noi a lipsit, lăsându-se urme aci numele acestor domni, caru ai contribuit și participat la această petrecere, și anume: Ilustrul. Dn. Petru Ațiel, fost comite suprem în com: Arad și de prezinte proprietar mare de vie în Maderat 10 fl., Ioan Morariu, preot în Maderat 10 fl.,

președintele com. arang. 8 fl. Adalbert Mihailoviciu adv. în Siria 5 fl., Gavrilă Ardeleanu not. com. în Gală 5 fl., Petru Borlea preot în loc 5 fl., Dr. Daniel Țovăs medic cerc. din Pancota 3 fl., George Constantin deputat dietal 3 fl. Gerasim Arsiciu not. în Siria 3 fl., Ioan Popescu ad. not. în loc 3 fl., Demian Gabor jude reg. în Siria 2 fl., Iosif Ursu preot în Curta-cheriu 2 fl., George Carabas, preot în Aranegă 2 fl., Nicolau Stelu învețător în Siria 2 fl., Vicentiu Ioanoviciu preot în Cuvin 2 fl., N. Caraconi ad. în Siria 2 fl., Ioan Morariu preot în Ternova 2 fl., Demetru Machia Ardelean adj. not. în Clusindu 2 fl., Alexandru Secoșau din Pancota 2 fl., Simion Buda economist din Pancota 2 fl., George Farut orf. în Pancota 2 fl., Teodor Stan preot în Cherechi 2 fl., Emanuel Filimon not. com. în locu 2 fl. 56 cr., Mihaiu Vancu adj. not. în Galia 1 fl. 40 cr., Adalbert Pitu preot gr. cath. în Galia 1 fl. 50 cr., Liviu Beldea teolog din Siria 1 fl., Dingfelder Sigismund din Pancota 1 fl., Moise Morar din locu 2 fl., Ioan Ionescu învețător în locu 2 fl. și Vasiliu și Vasiliu Tătar, cand. not. în Galina 2 fl. Suma totală 83 fl. 46 cr. de tragediile se erogătojene 71 fl. 38 cr. mai ramâne venit curat pe seamă fondului scolar 12 fl. 08 cr.

După ce comitetul arangiator este prima adâncă mulțumită Domnilor și Doamnelor, cari ne au onorat cu prezența lor, își ține de datorință a este prima deosebită mulțumirea dlor Cristiana Morari din loc, și Maria Ardeleanu, notareașă în Galia, precum și doarei Elena Popescu din loc, cari au ajutat foarte mult comitetul arangiatorului într-arangierea acestei petreceri.

Varietăți.

(Denumire). Contele Gedeon Raday este denumit ministru al horveișim. Cu ocazia aceasta i s'a conferat și demnitatea de consilias integral al Majestății sale.

(Himen.) Dl Teodor Herman, teolog și D-șoara Raveca n. Cupșu au serbat cuvântul dlor Duminecă în 16 Septembrie în Cupșeni.

(Comet). În diaree cetim de un timp încoace despre ivirea unui comet. În 27 Sept. (8 Octombrie) a fost observat și aici în Sibiu. Se poate vedea dimineața înainte de răsăritul soarelui cu 2—3 ore, în direcția unei meadănoapte răsărit. Cometa are o coadă (coadă) lungă. După măsură vulgară sau după socoteala cum se poate vedea

bâtrânețe vesele și ași legăna nisice nepotei în bratele mele.

Editha cădu în genunchi lângă ea și-i ascunse obrazii în mâinile sale.

— O! mamă, mamă, nu pot să-ți aduc altă jertfă? Rogute crău-mă de această!

— Dar ai căpăta un bărbat esențial, care te iubesc mult.

— Dar eu nu iubesc pe nimeni. Nici nu sunt născută pentru viață conjugală. O, mamă! cum aș-i pute să feresces pe cineva?

— Lașă astă în grijea lui: el cugetă, că e destulă fericire să te poată avea.

— Dar eu mă tem.

— Asta va trece, dacă te vei deprinde.

— Oh dar aibi milă de mine mamă!

— Aibi tu milă de mine, Editho! Tinera copilă își frangea mâinile și dice cu ochi în lacrime:

— În totă viața mi-am dorit parțea mănăstirii, dar mai ales în timpul din urmă atât de mult, atât de mult.

— Fetele nu știu ce e bine pentru ele.

cu ochii și s'ar pără că coama e de 20—25 stângini; era latimea coamei de 1 stângin. Prof. Weiss, director al observatorului astronomic din Viena a calculat că în 16 Septembrie când a fost mai aproape de soare a fost 4½ milioane de kilometri de parte de soare și 148 mil kilometri de departe de pămînt. Fiind așă aproape de soare o parte considerabilă din părțile solide a le cometului s'au topit. Se dice că cometul acesta este identic (va se dică același) cu care s'a văzut la 1668. Cometul se vede în fiecare zi mai curând ca în diua premergătoare; succesiiv însă perde claritate.

* (Un fiacru) de aici a trecut alătării în Gușteriță cu trăsura peste fiul unui săbien cam de dojșprădece ană într-un mod așa de nefericit încât ia mai rupt capul de către corp, ia sdrobă capul și peptul. Nenorocitul era surdo-mut, moartea a urmat imediat.

* (Antisemitism in Cluj). Djianiul „Sieb. d. Tageblatt“ își scrie dela Cluj că în 4 Octombrie n. s'au găsit pe biserică și pe hoteluri afișuri cu inscripțiiunea: „le a zsidokal“ (jos Evreii), și „le az urakkal“ (jos domnilii). „Afișurile, continuă corresp., de bună seamă importate din Ungaria, au pricinuit oare care neliniște, ceea ce este incătăvă espabil, dacă avem în vedere elementul cel revoluționar al cismarilor de acolo“.

* (Brumă) s'a văzut Sâmbăta dimineață și în diile următoare, și încă brumă groasă.

* (Congresul economic Român). Societatea „Concordia Română“ din București și „Clubul Comercianților și Meseriașilor Români“ din Iași, au decis a convoca un Congres economic român, care se va întruni la Iași, în luna lui Octombrie, diua 10 a. c. pentru a desbate și pune bazele unui sistem de economie națională.

Nu ne indoim, dic, foile române de prestre munți, că juna noastră Societate „Incurajarea“, care s'a fondat dilele trecute în Giurgiu, va lăua toate măsurile, ca să trimite unul sau mai mulți reprezentanți la Congres, cari, la întoarcere în sinul societății, vor respondi cunoștințele dobândite la Congres. Eată apelul:

Societatea „Concordia Română“ din București și „Clubul Comercianților și Meseriașilor Români“ din Iași, urmărind scopul propășirei economice a Românilor în toate direcțiunile, au decis: Convocarea unui „Congres economic român“, care se va întruni la Iași, în luna lui Octombrie, diua 10, anul curent, pentru a desbate și pune bazele unui sistem de economie națională.

— Ah! dacă tu ai cunoasce mai bine inima mea ca păcătoasă!

— Atunci și-aș dic, că nu ești vrednică să fi mireasa ceriuilui.

Editha plângă.

— Eu și-am fost totdeauna fericită asculțătoare numai de astădată nu prețind delă mine supunere!

— Chiar de astădată o poftesc.

— Nu pot — nu pot.

Nu fi nebună, să mă ierătă și îngrijă de fericirea ta. Să tu te păzești, par că ar fi moartea ta.

— Va și fi aceea, mamă.

— Taci că nici nu scii ce vorbești! Nu uită, că dacă nu vei primi de bărbat pe acela, pe care îl-am ales, ești o făcă lipsită de iubire care t-ai uitat de datorie, și care îți espuști mama la o bâtrâneță miseră, singuratică și nemângădăită! Acuma te du!

Editha mai voia se dică ceva; dar mamă sa i se facă semn cu mâna că să easă.

(Va urma)

Toți Români din toate unghiu-riile țării, care vor bine-voi a adera sau participă la acest Congres, pre- cun și Societățile române, care vor trimite reprezentanți, vor adresa ade- siunile D-lor la Societatea în Bucu- resci, Calea Rahovei, Nr. 16 sau la Club în Iași.

Tot de odată se face cunoscut, că în toate Dumincile dela 10 care a. m. înainte, se vor face într-uniri pre gătitore în București, în locul societății și în Iași, în locul Clubului, unde vor desfășura bazele cestuiilor asupra cărora Congresul va avea se delibera- re. Asemenea într-uniri, ar fi dorit ca din inițiativa cetățenilor, să se facă și prin celelalte orașe ale țării.

Principalele puncte de care Con- gresul va avea acea ocupă vor fi;

Industria mare. Industria Casnică. Comerțul en gros (topergerie). Comer- cialul în detaliu în genere. Comer- cialul de cereale. Comisionari. Agricul- tura. Vinicultura. Spirituose. Mine. Igiena.

Modul de a forma capituluri pen- tru industrie, comerț, întreprinderi de lucrări, agricultură, mine și altele.

Toată presa Română, este căldu- ros rugăt, să se asocieze la acest Congres și să dea puternicul său concurs.

Președintele societății „Concordia Română”.

C. Forumbar.

Președintele „Clubului Comercianilor și me- seriașilor Români” din Iași.

N. Demetriu.

* („Revista lumii latine“) va fi titlul unui nou organ de propa- gândă latină, ce va apărea în curând sub direcția lui baron de Tour- toulon.

PARTEA SCIENTIFICĂ și LITERARĂ.

Despre uciderea lui Mihaiu- Vodă-Viteazul.

(Nouă documente istorice.)

(Urmăre și fine.)

Traducere românească.

George Basta, având sub măna sa ostirea lui Sigismund Batori, urmând victo- rie, întră cu ostirea în Transilvania, și... reducând orașele și locurile acelei provincii la supunerea maestății caesară... și ar- tănd buna-voința către Români și de a' l pune ear pe tronul României, dicându-i de mai multe ori și îndemnăndu-i ca să... cu multă bună-voință. Dar el arețand, că pu- tio se ingrijesce de aceasta, respondere cu tără ca nu este timpul de a se occupa foarte de față de acest lucru, ne- având în sufletul său reușea sinceră crea- dință și devotament, pe care le datoră și le jurase maestății sale pentru atâtatea bine- făceri ce primește dela dănsă, ci numai se arăta, deși preocupat numai de interesele particulare, după cum se poate vedea din bătăia în contra Transilvanilor în care (de înălță mai domol) se duse numul de ură (de- sînă) și se reziliuă se particulară, dându-se pe față totdeauna cu obiectivul crudimiu în contra celorlăzi Transilvani, crudimiu întrebuită în diferite moduri, puind să ucidă pe ascuns pe toți acia ce i cădeau în mână, chiar și pe aceia, cari în revoluțione fuseseeră cre- dincioși maestății sale, după cum în urma omorii pe Cornis Gasparo, pe druh pe când se ducea să se sepărească lui Basta, după ce a fost arestat de Transilvani resculați și a continuat dea fi credincioși maestății sale și pe lungă acesta, a mai puții făcut în față în contra ordinului și intenționii lui Basta, care-le după aceste și alte semne ale necredinciosului și ale barbarului, băgând de sănă reușata și necredință sea, și că stringea mereu oamenii și că măria me- reu tabără și să că fară soare, lui lu- asă din forturile de Simleu și din alte locuri 10 bucăți de artillerie și adău- gândule la alte 6, pe care le jinea la sine pentru a traca un inamic prea de trădare; trăimese 400 calărași sub pretestul de a' și lua soia și fiela Făgăraș. Basta, pentru acestea, fiind ochii mereu asupra lui și ob- servând totușă misericordile lui înțelese, că tră- mitea adesea curieri în diferite părți și că alii asemenea i veneau, și nu se șeuncă. Deta pentru acesta Basta poruncă să se păndească, și, prindă pe toți și, d'impre- cu scriitorii, să-i aducă la ei. Si find-

că pe urmă s'a descoperit astfel trădarea prin dijii curieri și scriitorile sale, în care trădărea mai ales cu Pașa turc din Temisoara și cu Batori, ca să trădeze prea dreptă caușă a maestății sale și de a' să pună ostirea sea alături cu domnului. Basta, sfând astfel totul, chemă în grăba consulat, și, după un tutor păreare, date ordini ca să se chimeace acest Român în consilii, unde avea de gând să probeze vina lui și să l'arresteze, ca apoi să l'predea justiției maestății sale. Dar densusul nu voie să vină, ci chiar se pregătește de fugă. Ceea ce sfând Basta, dide sfândător poruncă colonelui Pezzen, ca cu regimentul său și cu companiele de Valoni, să se ducă că din îndată ca să l'arresteze și că, de se patrui, va împotriva, va sci el ce se face. Astfel acest colonel, dându-se și inconjurând îndată corul în care se află, îl trâmașă vorbă, că trebuie să se dea prisnici maestății sale, ceea ce augind Românu mulă decât puze măna pe sabie pentru a se apăra. Atunci sfândător se mai înaintă ca cel săli un capitan de Valon, acesta l'isbi en alebardi pe pept, din care pricina căpăd pe pămînt în îndată niciu cu desăvârsirea de cel alti, și i se desfășă capul de trunchi, fără nici o im- potrivire nici mișcare din partea a lor niște. Se afană de stăreajă, cari deteră toate scriitorii, printre cari s'au găsit multe cu privire la trădare, și atele ale maestății sale către Basta, pe care Românu puseșe măna. După această execuție, Basta numai decât trămieș un curier de deplină informație către maestățea sea, ne să păne astăzi, 15 dile după aceasta, nu s'a mai văzut, temendum-să, să nu i se fi întemplat ceva pe drumul primejduiesc, picând numai în cele din urmă un ore care Morando Fo- ssato din Milan, care a dat această scrisoare tră- misă de disul colonel Pezzen, doctorului, fratele său, plecat 8 dile după fapt și după expediția și plecarea curierului, care fu- se trămis de Basta și încă nu se întorseșe.

Parangonându impregnările rela- tate prin acest document cu raportul generalului Basta către archiducele Mateiu scoră la lumina nu de mult (v. pag. 266-267, vol. IV din documente pentru istoria Românilor culese de Ead. Hurmuzaki, București 1882) sfând în deplină concordanță istorică faptele următoare:

1. Ca Mihaiu începuse a aspira la lucruri nove.
2. Ca a scris într-ascuns Secuilor și Românilor să i se supună lui.
3. Ca în tabără sa accurea Răz- zianii, Munteni și Moldoveni
4. Ca a alungat din bisericile dela Alba Iulia pe Iesușii.
5. Ca Basta i-a făcut probosirii.
6. Ca Mihaiu i-a răspuns prin interpretele său Gio Ragusen, că maies- tatea sa nu are atâtă trebuință de Transilvania, după ce are mai multe alte provincii.

Că Basta primise nesce scrisori din parte lui Mihaiu către Sigismund, scrisă de banul Mihalcea, din care generalul împăratului se asigurase că principale Român voia se încorporeze Transilvania cu cele-lalte două prin- cipalate românești.

Pentru toate aceste capete de acu- sare formate asupra lui Mihaiu-vodă, generalul împăratice căce, că "a fost forțat să ceară de a se asigure de persoana principelui Român, însă acesta voind să se apere, a fost uciș, după ordinile date de Basta acelor, ce au făcut execuție". Basta mai adaoagă încă o considerare însemnată: dice, că dacă el mai întârdă putin, Mihaiu era aproape de a intra, cu ai săi Raz- zianii, Români și Cosaci, în Alba-Iulia, unde pusese să i pregătească palatul din cetate.

Mai sunt și alte fapte însemnante în acest raport al lui Basta, precum un- buri-șară trădirile unora din România, cari inconjurău pe principorul Marcu, fiul lui Petru, pe care Basta l destina pentru a ocupa tronul Valachiei. Dar de o cam date am voit a arăta po- trivirile dintre raportul lui Basta cu scriptul fară nume ce publicărăm, dar care se vede a fi emanat din ace- iași sorginte. Scriptul acest anonim să fie în culegerile istorice ale lui Bongars (collectanea Bongarsii histo- rica) cuprinde următoarele:

1. Că tabără lui Mihai crescea din în di mai mult.

2. Că ea se întărise cu vre'o 16 tunuri.

3. Că Michai trămisse vre'o 400 de călăreți spre Făgăraș.

4. Că Basta îl păndește și impe- nase drumurile cu ai săi.

5. Că execuționea o incredință colonelului Pezzen, fratele doctorului de curte cu același nume.

6. Că colonelul Pezzen avea or- dine său și ucidă pe Mihai.

7. Că îndată după execuție tri- mise Basta depline informații la Ma- esteata Sa cesarească.

8. Că și colonelul Pezzen înscriu- tase pe doctorul, fratele său, cu opt dîni mai târziu după omorul lui Mi- hai.

Un lucru însă nu se spune nici într'un document, nici într'al alt care este că Basta credea că Transilvania era să fie pentru totdeauna perdută de către Mihaiu.

Această idee o sfând într-alt do- cument, pre care de asemenei îl găsim în colecționarea Bongarsiană. Acest do- cument scris în franțuzește are titlul următor: *Copie de la lettre du Sr. Georges Fogaras, le 3 Octombrie 1600*

Intr-această scrisoare a lui Basta către fină generalul prea credincios împăratului, dice:

"Je finirais la présente vous priant de croire que i ay fort bien cognue le hasard que i ay couru en ceste résolu- tion de prendre les armes contre les Vallaque, et par ainsie Dieu a voulu favoriser et le bon droit de Sa Ma-té et me bonne intention, d'au tant que (comme lavoie escript auparavant) l'Em- pereur se rendoit M-e de ceste pro- vice avec telle occasion ou iamais".

Acesta le cugeta generalul Basta cu mult înainte de ce Mihaiu-Vodă își pregătise palatul în Alba-Iulia.

Care va să dică că Basta și-a fost pus bine în cuget și a format un plan anume, ca să prindă armele în *contra Românilor*, și că prin urmare uciderea lui Mihaiu a fost intru- ese- cutarea aceluiai plan.

Mai clar decât atâtă se poate?

Mihaiu a plătit cu capul său de- septarea Românilor din secolul al XVI, pentru unire și independență.

Loterie.

Sâmbătă în 7 Octombrie n. 1882.

Viena: 62 13 63 48 32
Timoșea: 13 28 69 83 46

Bursa de Viena și Pesta

Din 7 Octombrie n. 1882.

Viena	B pesta
Renta de aur ung. de 6%	119.40 119.20
Renta de aur ung. de 4%	87.45 87.51
Rentă de aur ung. de 2%	86.65 86.70
Imprumutul drumurilor de fer ung.	134.75 134.75
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	90.40 90.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	110— 109.75
Obligăjumiung. de fer oriental ung.	94.50 94.75
Obligăjumiung. de recompen- păramentului.	98.50 98.25
Obligăjumiung. în claușă de fer ung.	97.25 97.50
Obligăjumiung. urbariale transilvano-	98—
Obișnijumi urb. temet. cu clau-	97—
Obișnijumi urb. temet. cu clau-	97—
Obligăjumiung. urbariale transilvano.	98—
Obligăjumiung. urbariale croato-sla-	98.25
Obligăjumiung. ung. de recompen- păramentului.	—
Sorii angrenesi cu premii.	97.75 97.75
Sorti de regale cu premii.	117—
Sorti de stat antr. în harti.	109.50 109.50
Datorie de stat antr. în harti.	76.50 76.75
Reuta de aur austriacă.	77.60 79.30
Reuta de aur austriacă.	95.30 95.25
Reuta de stat dela 1860.	129—
Achiziții de bancă austro-ung.	826—
Achiziții de bancă austro-ung.	309.35 309.25
Acizii de stat dela 1860.	314.10 314.25
London (pe poliță de trei luni).	119.35 119.25
Scriuri fonciare ale instituției	
"Albania"	— 100.—
Albania	— 100.—
Galicia	5.67 5.67
Napoleon	9.47 9.46%
100 mărci nemțesci	58.40 58.30

Nr. 329, 1882. 258 1-3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunii învăță- torescă la scoala confesională gr. or. din comuna Sângătin protopresbiteratul Mercurii, se scrie concurs cu termen de 15 dîni dela prima pu- bicare.

Emolumente:

1. Salariu anual de 90 fl. v. a. dela popor, și de a tot copilul amplător la scoala o jumătate de pâne.

2. Cuartier și lemne de foc de ajuns.

Subvenții vor avea și îndrepta- cu cererile lor concursuali instruite conform prescripțiilor din vigoare a oficiul protopresbiteral al Cohalmului.

Cohalm, 20 Septembrie, 1882.
În conțelegeră cu comitetul parochial.

Niculae Mircea m. p.
adstr. ppresbiter

Nr. 241 1882 [254] 1-3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunii învăță- torescă la scoala gr. or. confesională din Sina nouă protopresbiteral Fă- gărașului se scrie concurs cu termen pâna la 10 Octombrie st. v. a. c. în care dă fi și alegerea.

Emolumente sunt

1. Salariu anual 200 fl. v. a. plătiți în rate lunare din fondul sco- lastic. —

1. Cuartier liber în edificiul scoalei

3. Lemne trebucinoase de in- căldit.

Dela candidați se cere să fie Ro- manii de confesiunea gr. or. cleric sau pedagog provădut cu atestat de calificări, și prelăngă limba maternă, să aibă și cunoștință limbei maghiare ca să o poată propune ele- vor în scoala.

Doritorii de a ocupa postul ace- sta învățătoresc, au de ași asternere concursale sale pâna la terminu mai sus arestată instruite conform statutului organic și regulamentului congruens din 1878 la subsemnatul.

Făgăraș, 22 August 1882.

În conțelegeră cu comitetul parochial.

Petru Popescu m. p.,
ppresb.

Nr. 175 [254] 2-3

CONCURS.

Pentru postul învățătoresc din Nucșoara cu filia Mălesti din proto- presbiteral gr. or. al tracitului Ha- teag, cu termen pâna la 15 Octombrie a. c. st. v.

Emolumente sunt:

a) Salariu anual de 250 fl. v. a.

b) Cuartier natural și lemne de incăldit.

Cei ce doresc a ocupa acest post învățătoresc, au de ași asternere la sub- scrisal concursalelor în sensul prescripțiilor din Statut. Org." și al regulamentului pentru învățămant pâna la terminul sus memorat.

Hateag 15 Septembrie 1882.

În conțelegeră cu comitetul parochial.

Ioan Raf m. p.,
ppresb.

Nr. 214 [253] 2-3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învăță- torescă dela scoala română gr. or. din comuna Sângătin protopresbiteral Mercurii, se scrie concurs cu termen de 15 dîni dela prima pu- bicare.

Emolumente sunt:

a) Bani gata 120 fl. v. a. prin repartiție dela popor plătiți în 3 rate și anume: la începera cursului scolar la anul nou și la finea lui Mai.

b) Cuartier natural în edificiul scoalei.

c) Lemnele trebucinoase de foc.

Petițiile concursuale, instruite con- form legilor în vigoare, sunt a se adresa subsemnatului oficiu protopres- biteral pâna la terminul susindicate.

Mercrea 15 Septembrie 1882.
Dela oficiul protopresbiteral al trac- tului Mercurii

Ioan Droz m. p.,
adm. ppresb.

